

האיגוד הישראלי למיילדות וגינקולוגיה

הנדון: החיסון נגד נגיף הפפילומה האנושי

חברי איגוד יקרים,

בתחילת 2019, הוחל בהפצת החיסון המורחב – **GARDASIL – 9** המקנה הגנה נוספת נגד וירוס הפפילומה, ומעלה את הכיסוי ב 15-20% – כנגד הגידולים הממאירים ורוב המצבים הטרום סרטניים הנגרמים על ידי הזנים השונים של הוירוס.

בשנת הלימודים הנוכחית (ספטמבר 2019) יוזמנו תלמידי ותלמידות כיתה ח' לקבל את החיסון כנגד נגיף הפפילומה האנושי (HPV). מעתה החיסון יהיה **GARDASIL-9** שהינו החיסון המעודכן הכולל כיסוי מורחב כנגד 5 זנים אלימים נוספים של HPV (כלומר בנוסף לזנים 16,18,11,6,31,33,45,52,58). חיסון זה אושר לשימוש עד גיל 26 לנשים וגברים, וכן אושר עד גיל 45 ברוב קופות החולים ושירותי הבריאות השונים (יש לברר באופן ספציפי מול הקופה).

נתונים על התחלואה מנגיף הפפילומה האנושי

נגיף הפפילומה האנושי גורם לתחלואת סרטן אנוגניטלית (לרבות סרטן צוואר הרחם, הלדן והעריה בנשים), סרטן הפין בגברים, סרטן פי הטבעת וסרטן פה ולוע בנשים וגברים. בנוסף גורם הנגיף ליבלות חרוטיות (קונדילומות) באברי המין, פי הטבעת, ובחלל הלוע בנשים וגברים.

לפי נתוני משרד הבריאות, בישראל

- באלפי נשים מאובחנים מידי שנה שינויים טרום סרטניים בצוואר הרחם, הלדן והעריה.
- כ - 270 נשים מאובחנות מדי שנה כחולות בסרטן צוואר הרחם וכ - 100 נשים נפטרות מדי שנה מסרטן זה !!!
- כ - 60 אנשים מאובחנים מדי שנה כחולים בסרטן פי הטבעת.
- בכ - 100 אנשים מאובחנים מדי שנה גידולים ממאירים של הפה והלוע.
- לכ - 20,000 אנשים, הפעילים מינית, יש יבלות חרוטיות באברי המין, בכל זמן נתון.

יעילות החיסון גבוהה יותר כאשר הוא ניתן בגיל צעיר וטרם תחילת הפעילות המינית (טרם חשיפה) על מנת שהגוף יהיה מסוגל לייצר רמת נוגדנים גבוהה² ולכן, החיסון ניתן כחלק מחיסוני השגרה לנערים ולנערות בכיתה ח'. זו גם הסיבה בגינה ניתן להסתפק ב 2 – מנות חיסון במצב זה (במקום 3 מנות בגיל מאוחר יותר או לאחר חשיפה).

החיסון כנגד נגיף הפפילומה האנושי מפחית באופן משמעותי את שכיחות התחלואה האנוגניטלית לרבות הופעת היבלות החרוטיות באברי המין ולאחרונה אף הוכח כי הוא מונע סוגי סרטן הנגרמים ע"י זני הוירוס המצויים בתרכיב, דבר היכול למנוע בעתיד עשרות מקרי מוות בשנה בישראל.

נתונים מדהימים פורסמו לאחרונה, מאוסטרליה שם מסכמים 9 שנים של מדיניות חיסון שהחל ב- 2007 וניתן לנשים בגיל 12-26. הנתונים הדגימו כי שכיחות הזנים שכנגדם כוון החיסון ירדה מ- 22.7% ל- 1.5% בלבד בקרב נשים בגיל 18-24. החוקרים סיכמו כי עם הגעה לאחוזי כיסוי של 80% ניתן למעשה להעלים את הזנים שכנגדם הוא כוון, והתחלואה הנובעת מכך.

הודות לניסיון המצטבר של למעלה מ- 270 מיליון מנות חיסון אשר ניתנו עד כה ברחבי העולם, ובהסתמך על מעקב שגרתי של ארגוני הבריאות ברחבי העולם (לרבות ארגון הבריאות העולמי - WHO, ה- CDC, וה- FDA האמריקאיים, ה- EMA וה- ECDC האירופאים) ניתנה הצהרה משותפת הקובעת כי החיסון כנגד וירוס הפפילומה האנושי הינו בטוח מאוד³. ה- ACOG פרסם לאחרונה נייר עמדה עדכני⁴, המדגיש את יעילותו ובטיחותו של החיסון וכן את הצורך לקדם את הרחבת הכיסוי באוכלוסיות היעד, בדגש על נערות וילדות. לחיסון זה - כמו לכל חיסון אחר או טיפול רפואי - תופעות לוואי, שרובן מקומיות (כאב, אודם ונפיחות), בשכיחות מעט רבה יותר בחיסון המורחב, אולם הן קלות וחולפות עצמונית. ה- Global Advisory Committee on Vaccine Safety (GACVS) שהינה וועדה מטעם ה- WHO סיכמה ביולי 2017 כי מאחר ונמצא שאין עלייה בתופעות לוואי נוירולוגיות, אוטואימוניות או כל תופעת לוואי חמורה אחרת. פרופיל הבטיחות של חיסון זה דומה לפרופיל של שאר חיסוני הילדים⁵.

"GACVS considers HPV vaccines to be EXTREMELY SAFE"

חשוב להדגיש: ההמלצה היא לחסן נערים ונערות כאחד, וזאת על מנת להגן על כל האוכלוסיה מפני המחלות הממאירות ומיבלות חרוטיות באברי המין שמחולל הנגיף, ובנוסף כדי למנוע את מעגל ההדבקה מאדם לאדם.

עם ההחלטה לחסן נערים בתוכנית הלאומית, הצטרפה ישראל למדינות מערביות רבות כגון - ארה"ב, קנדה, אוסטרליה ומדינות רבות באירופה, הנוקטות בשיטת חיסון לכלל האוכלוסיה -בנות ובנים.

להלן דגשים לגבי החיסון המורחב, בהתבסס על הספרות המעודכנת ועל תדריך החיסונים המעודכן של משרד הבריאות⁶:

1. החיסון המורחב מאושר לנשים וגברים מגיל 9 ועד גיל 26, אך על סמך הספרות העדכנית יש הרחבה עד גיל 45 (באמצעות 29 – ג מוסדי שהועבר כבר במספר רב של שרותי בריאות בארץ).

2. חיסון לבנים ובנות עד גיל 15 ללא עלות, ניתן בבתי הספר, במסגרת סל הבריאות. ניתנות 2 מנות, כאשר המנה השנייה ניתנת בטווח של 6-12 חודשים מהראשונה.

3. מי שלא השלים את החיסון בבית הספר, יכול ליצור קשר דרך *5400, קול הבריאות, ולברר היכן ניתן להשלים את החיסון עד גיל 18, ללא עלות.

4. החיסון יעיל, אם כי במידה מופחתת, גם בנשים שנחשפו/נדבקו/חלו בעבר ו/או בהווה כתוצאה מזנים אלימים של הוירוס הנכללים בחיסון המורחב (למען הסר ספק גם נשים עם עדות לדיספלזיה בצוואר הרחם – CIN).

5. מתן חיסון לנשים שעברו קוניזציה בשל מצב טרום סרטני של צוואר הרחם (CIN2-3) – מפחית בכ – 80% את הסיכוי להישנות המצב בעתיד !!!

6. ככלל, אין לחסן נשים בהריון. אך נשים שחוסנו במהלך ההריון (כי לא ידעו שהרו) אינן בסיכון גבוהה לפגיעה בעובר. יש להשלים את מנות החיסון לאחר הלידה (אין הוראת הגד לחיסון בזמן הנקה).

7. ככלל ניתן להשלים מנות חיסון חסרות על ידי החיסון המורחב, מי שחוסן באופן כזה יהיה מחוסן באופן מלא כנגד 4 זנים, לגבי ההרחבה אין עדיין ספרות מספקת להעריך את איכות הכיסוי הנוסף.

8. ככלל אין משרד הבריאות ממליץ לחסן בחיסון המורחב נשים/גברים שחוסנו בחיסון הקודם. עם זאת מי שיחפוץ בכך, יוכל, על חשבון, להתחסן בחיסון המורחב, 3 מנות, כאשר המנה הראשונה תתחיל לפחות שנה מסיום החיסון הקודם.

9. החיסון אינו מונע את הצורך בהמשך ביצוע בדיקות הסקירה להדבקה בוירוס הפפילומה האנושי (בדיקת משטח הפאפ ו/או הבדיקה לזני וירוס הפפילומה).

כרופאי נשים, אנו פוגשים באופן תדיר את התחלואה הרבה המיוחסת לנגיף זה במסגרת עבודתנו היומיומית בקהילה ובבתי החולים.

כפי שקרה בעבר הורים המתלבטים, לגבי מתן החיסון לילדיהם, יפנו קרוב לוודאי לרופאים המטפלים כדי לקבל מידע אודות החיסון. רוב הנטל נופל על רופאי הילדים ולעיתים גם על רופאי המשפחה. לצערנו בשנים האחרונות חלה ירידה באחוז המתחסנים, בקרב נערים ונערות, שברובה נובעת ממתן מידע מוטעה ולא מבוסס לציבור ההורים, המביא אותם להתנגד למתן החיסון בגיל בית הספר.

יש לציין כי מתקיימת פעילות סדירה ויומיומית שלנו ושל חברנו בפורומים שונים ובתקשורת, כדי להעלות את המודעות בצורך לחסן את הילדים (חיסון השגרה בכיתה ח'), לצד הצורך לחסן את האוכלוסייה בכלל (בדגש על נשים וגברים עד גיל 45).

אנו מצטרפים בזאת לעמיתנו רופאי הילדים, ורופאי המשפחה, וביחד נשמור על בריאות המטופלים והמטופלות שלנו, בדגש על ילדנו. ביחד ננסה למגר את המחלות שמקורן בנגיף הפפילומה האנושי.

האיגוד למיילדות וגינקולוגיה קורא לך להמליץ להורי התלמידים לחסן את ילדיהם נגד נגיף הפפילומה. המלצתך חשובה כדי לאפשר להורים לקבל את ההחלטה הנכונה עבור ילדיהם.

מידע נוסף כולל הרצאות של מיטב המומחים בתחום, הועבר במסגרת יום עיון משותף, שנערך ב-24-5-2019, בחסות החברה לקולפוסקופיה, החברה לגניקולוגיה אונקולוגית והחברה לרפואת נשים בקהילה.

לנוחותכם הקישור להרצאות העשרה מהכנס –

<http://www.e-med.co.il/emed/new/Usersite/Presentations/hpv240519/hpv240519.html>

האיגוד הישראלי למיילדות וגינקולוגיה קורא לך להנגיש מידע רפואי מהימן אודות התחלואה לה גורם הנגיף ואודות החשיבות של מניעת תחלואה זו באמצעות מתן חיסון יעיל ובטוח. לשרותכם מעבר למקורות הרשומים מטה, תוכלו להפנות את ההורים למידע חיוני שהכין משרד הבריאות עבור ההורים:

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/hpv_broshor.pdf

ובנוסף באתר "חיסונים – מה שחשוב לדעת" תוכלו למצוא מידע חשוב בעברית, בערבית וברוסית⁷.

בברכה,

פרופ' צבי ואקנין

יו"ר החברה לקולפוסקופיה ופתולוגיה של צוואר הרחם והעריה.
מנהל אגף נשים והיחידה לגינקולוגיה אונקולוגית, מרכז רפואי ע"ש יצחק שמיר (אסף הרופא), צרפיין.

ד"ר נגה פורת

יו"ר החברה לרפואת נשים בקהילה.

מקורות:

1. חיסון נגד נגיף הפפילומה, שאלות ותשובות, אתר משרד הבריאות –

<https://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/HPV/Pages/default.aspx>

2.

WHO weekly epidemiological record, No 28,14 July 2017,vol. 92, 398-401

<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/255870/1/WER9228.pdf?ua=1>

3. 10 עובדות על החיסון כנגד נגיף הפפילומה, משרד הבריאות- שירותי בריאות הציבור, פברואר 2017.

https://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/HPV/Documents/HPV_Vaccination_10Facts.pdf

4. COMMITTEE OPINION – Number 704, Human Papillomavirus Vaccination June 2017

5. GAVCS, Global Advisory Committee on Vaccine Safety, July 2017

5. תדריך החיסונים – עדכון הפרק "חיסונים נגד זיהומים הנגרמים על ידי וירוס הפפילומה באדם", האגף לאפידמיולוגיה, משרד הבריאות, 5 מרץ 2019.

7. <http://chisunim.co.il/Paper.aspx?id=72&cat=8&l=1>